

El Papa ens proposa observar alguns camins a recórrer durant l'estat de la joventut... dels anys o del cor!

Aquests dies, tot el poble està perfumat: fa olor d'oli nou, del fruit de la olivera, signe de pau.

*Església confi(N)ada
Ser cristià en temps de coronavirus*

En aquest documental apareix realment l'Església de Catalunya, en la seva riquesa i pluralitat

EL BON PASTOR

Revista per a preveres i diaques

Jo soc el bon pastor: conec les meves ovelles, i elles em coneixen a mi, tal com el Pare em coneix, i jo conec el Pare. I dono la vida per les ovelles.

Número 124
Juny 2020

Any XI

Pòrtic	3
ARMAND PUIG I TÀRRECH	
Un sol cor i un sol esperit	6
“Església confi(N)ada”, testimoni d’una església viva i compromesa	
MÀXIM MUÑOZ	
Presentats com el llevat	8
Seguretat	
MANUEL M. FUENTES GASÓ	
Anunciar l’Evangeli	9
Homilia de la solemnitat de Pentecosta	
OCTAVI VILÀ	
Al servei de l’altar	11
Celebrar i Pregar en família en temps de pandèmia	
JOAN OBACH BAURIER	
Reclinats sobre el pit del Senyor	13
Enguany el meu paisatge	
JOSEP BOFARULL VECIANA	
Rentar els peus	16
Si vols arribar ràpid ves sol, però si vols arribar lluny ves amb altres!	
IVAN CID	
Un bisbe ens parla	17
Meditació des de l’experiència del Covid-19	
+FRANCESC PARDO ARTIGAS	
Hem vist, hem llegit	22
Carta al patronat <i>Mans a les mans</i>	
JOSEP HORTET GAUSACHS	
Quan marxen els amics	
JESÚS RENAU	

Equip de redacció Agustí Borrell, Norbert Miracle, Xavier Morlans, Daniel Palau, Armand Puig. Sota el patrocini de la *Càtedra de Teologia Pastoral Josep Pont i Gol*

Disseny original Animaset

Dipòsit Legal T- 1085 - 2014 revistaelbonpastor@gmail.com www.elbonpastor.cat

Si voleu col·laborar econòmicament en el sosteniment i difusió de la revista podeu fer els vostres donatius a

La Caixa 2100-0272-33-0101212882

Moltes gràcies

Pòrtic

ARMAND PUIG I TÀRRECH
Rector de l'Ateneu Universitari Sant Pacià

Les conseqüències de la crisi provocada pel coronavirus tenen un abast mundial. En un món global, on tot està interconnectat, no hi ha decisions ni esdeveniments que afectin tan sols una part del planeta. La globalització és un fenomen inevitable, si bé, per ell mateix, és neutre: ni és totalment positiu ni totalment negatiu. És una realitat ambivalent, fruit de la revolució tecnològica i del seu impacte en tots els camps (econòmic, social, polític, cultural, educatiu, antropològic, religiós), als quals s'ha afegit ara el camp sanitari. Aquest era un camp «oblidat» en el continent europeu i, en part, americà –no així en els països d'Àsia i Àfrica, que han conegut epidèmies de manera freqüent. Aquesta vegada, Europa ha estat la baula d'una cadena que, travessant el planeta, ha començat als països de l'Extrem Orient i s'ha estès fins a les costes americanes del Pacífic. Ha esclatat una pandèmia i, per tant, tan sols serveix una mirada global.

Aquesta mirada es pot dur a terme des de perspectives diverses. Aquí ens interessa el món global vist des de l'ésser humà, des de la humanitat en el seu conjunt fins a la singularitat de cada persona. I cal dir que, així com la globalització és un fenomen ambivalent, també la manera com s'ha viscut i es viu aquesta pandèmia admet moltes lectures. Ara, a tres mesos i mig vista des que el Covid-19 va entrar a Europa a través de la Itàlia del Nord, el balanç de les reaccions humanes davant la pandèmia és contrastat, ni cohesionat ni uniforme. La pandèmia, sens dubte, ha posat al descobert la fragilitat humana i la fragilitat d'un sistema de vida que necessita canvis substancials. El Papa Francesc ho va afirmar de manera lapidària: «No es pot pretendre estar sa en un món que està malalt».

Si no fos així, si el món no estigués malalt, no haurien mort, per exemple, tants ancians als hospitals, a les residències o a casa, víctimes d'un sistema de sanitat selectiva que ha emergit amb tota la seva cruesa i alhora amb tota la seva impotència. Ho va posar de relleu ara fa pocs dies el manifest «Sense ancians no hi ha futur», promogut per la Comunitat de Sant'Egidio. La solitud enmig de la qual han mort milers de persones, sobretot ancianes, és una crida als principis d'humanitat més bàsics, que comencen pel dret universal a una sanitat per a tothom, sobretot per als més vulnerables. Cert que al costat d'això hi ha hagut la feina abnegada de milers de persones del món de la salut i de l'assistència social que han abocat les energies, les que tenien i les que no tenien, per guarir i/o acompanyar les moltes persones que estaven en perill o ja es trobaven davant una mort inevitable. Cal subratllar aquí la proximitat de persones d'Església (preveres,

religiosos/es, laics/ques), que s'han ocupat d'estar al costat dels qui patien el mossec de la malaltia amb una prostració agreujada per la solitud i donar-los una paraula de consol i, en molts casos, els sagraments de l'Església.

El punt de la balança passa per la decisió de sortir d'un mateix o de restar dins un mateix. El coronavirus ens ha sacsejat com a societat però es fa difícil de saber què ha desvetllat en cada persona. S'anirà veient en els pròxims mesos i anys. Els grans canvis comencen pel cor, per allò que hi ha de més íntim en nosaltres, per aquell àmbit de consciència al qual ningú no arriba sinó Déu Nostre Senyor, la veu dolça i suau del qual pot ser escoltada o rebutjada. La crisi d'humanitat que és el coronavirus ha deixat inermes els uns, obrint-los el cor, i n'ha rearmat d'altres que s'han limitat a esperar l'anomenada «nova normalitat». No és fàcil de remoure el propi jo, l'individualisme, l'amor per un mateix, sobretot si es viu amb les espatlles cobertes per algun dels ídols d'aquest món. Una crisi és una oportunitat per a canviar –i tot pot canviar!– però sense un moviment interior del cor les coses queden iguals. La clau del canvi és la preocupació per l'altre, l'entrada de l'altre com a proïsme en la meua vida. Així va canviar el cor del samarità de la paràbola, quan veié l'home mig mort ran del camí. Val a dir que el coronavirus ha donat vida i cos a molts «bons samaritans», que no han passat de llarg davant la necessitat dels altres.

Les necessitats, però, només han començat. Amb una economia afeblida, amb un atur en caiguda lliure, amb una retracció del comerç i del turisme, amb una escola i una universitat condicionades per la normativa sanitària i la crisi econòmica, la situació es presenta costa amunt. Si fins ara el mot d'ordre ha estat «queda't a casa», ara, veient què passa amb moltes persones –fins i tot força infants i joves que prefereixen tancar-se a casa seva–, cal capgirar el missatge i dir: «no et quedis a casa, absent del món i lluny dels pobres». Cal sortir a trobar els qui no saben com tirar endavant, i fer-ho en tant que comunitat cristiana, mare amatent de tots ells, una mare que es preocupa dels qui passen necessitat i busquen un aixopluc en un moment de penúria. Qui busca salvar-se a si mateix, no té en compte que tots viatgem en la mateixa barca. Som una sola humanitat. Ho ha mostrat, aquests dies, el clam mundial per la mort de George Floyd, una víctima del racisme en un món on no tots som iguals, un ésser humà sotmès sota la bota de la injustícia i la violència en un món on el color de la pell discrimina. I malgrat tot, som una sola humanitat! Diu Jesús: «Tots vosaltres sou germans» (Mateu 23,8). Sí, som una sola Església, principi d'unitat de la nissaga humana.

Com es poden enfocar els mesos que vindran? Per Pasqua el Papa Francesc va publicar a la revista VIDA NUEVA una meditació titulada «Un pla per a ressuscitar». El text papal comença esmentant l'escena en què Jesús ressuscitat va a trobar les dones, les saluda i confirma així el canvi de la seva pena en joia (vegeu Mateu 28,9-10). Com a resultat del confinament, estem entumits de músculs i articulacions, lents de reflexos, abaltits d'esperit, potser desconcertats a l'hora de respondre la pregunta pel futur. Ens domina la incertesa. També les dones van anar en un sepulcre, lloc de mort, i van trobar que s'havia convertit en lloc de vida i d'esperança. Hi anaven apesrades i en van sortir alliberades i

exultants. Tot havia canviat. La llum del ressuscitat trencava les tenebres del cos i de l'esperit.

Durant aquests mesos ha calgut inventar moltes eines de substitució davant allò que no es podia fer. Però aquesta lògica de substitució ha de convertir-se en una nova proposta. Cal abandonar el manteniment i entrar, en paraules del Papa, en una «nova imaginació», que és l'alternativa desitjable a la «nova normalitat». Si fins al moment present la crisi ens ha fet trobar fórmules que ajudaven a suportar el que succeïa, ara cal abandonar la lògica de la disminució, del rebaix, i provar d'entendre la gravetat del que vivim. El repte que hem d'afrontar demana que rellegim l'Evangeli i entrem en la profecia de Pentecosta. En un moment en què s'aixequen moltes veus a favor de la reconstrucció de tantes coses, no es tracta de tornar a les estructures fixes i fixistes –tampoc les eclesials. Cada comunitat cristiana ha de plantejar-se el futur des del projecte comú d'un món divers. En efecte, reconstruir vol dir construir d'una manera nova, tenint en compte tota la família humana, anant més enllà de la simple organització.

En definitiva, cal una globalització espiritual, cal llegir el món des de l'Esperit per tal que puguem entendre l'Evangeli de Jesús i comprendre l'abast actual i present del seu missatge. El Papa parla de crear anticossos a la pandèmia, amb una imatge que apunta a la solidaritat, la justícia i la caritat, els tres objectius que cal fer possibles en un món que es desenvolupi de manera sostenible i integral. L'any de l'encíclica *Laudato si'* serà una ocasió per a aprofundir en l'aixecament de noves realitats, ara que la pandèmia comença a remetre. L'afectació global del mal s'ha de convertir en la creació d'una fraternitat global i universal, font de bé per a la humanitat, necessitada de la civilització de l'amor. Després de la crisi provocada per l'atac terrorista a les Torres Bessones (2001), la crisi econòmica (2008) i la crisi sanitària i global del coronavirus (2020), el segle XXI ha d'orientar el seu pas cap a un futur de resurrecció. Les religions del món, les esglésies cristianes i, particularment, l'Església catòlica han de ser puntes de llança d'aquest futur.

Un sol cor i un sol esperit
**“Església confi(N)ada”,
 testimoni d’una església
 viva i compromesa**

MÀXIM MUÑOZ

Claretia

president d'Animaset

El diumenge de Pentecosta 31 de maig es va estrenar a 8TV el documental “Església confi(N)ada. Ser cristià en temps de coronavirus”, una producció d’Animaset, dirigida per Laura Mor. El podeu recuperar a www.animaset.cat. En ell podem conèixer un tast força representatiu de com ha viscut l’Església de Catalunya aquest temps de confinament. Dic un tast, perquè d’experiències, iniciatives i accions n’hi ha hagut moltes més, amb gran creativitat i esperit de servei. I dic representatiu perquè hi trobem una gran diversitat de carismes i formes de vida eclesials (família, comunitat religiosa, vida parroquial) i de plataformes i contextos: pregària, celebracions, catequesi, servei social, escoles, parròquies, Bisbats, hospitals, associacions i institucions diverses, voluntariats...

En aquest documental apareix realment l’Església de Catalunya, en la seva riquesa i pluralitat, com una església viva i compromesa. Com explicava la seva directora, Laura Mor, en la presentació del documental, el títol “Església confi(N)ada” vol expressar l’opció de l’església, en aquests moments de confinament, de no “quedar confinada”, sinó d’obrir-se confiadament a les necessitats de les persones, infonent també confiança i esperança.

Cal remarcar el fet que el documental ha estat realitzat i produït en ple confinament, respectant en tot moment les normes establertes. I això lògicament ha fet molt laboriosa la seva realització i ha repercutit en la qualitat dels enregistraments, la immensa majoria fets de forma casolana pels mateixos protagonistes. Però també li dona un regust molt apreciable d’autenticitat, que ens situa molt bé en el que s’estava vivint en aquells moments. Com afirmava Jordi Llisterra, el co-guionista amb la Laura, el documental s’hauria pogut fer amb molta més qualitat i amb aportacions més reflexionades al més de setembre, però perdria el seu valor de testimoni.

És impressionant la quantitat de gent que hi ha col·laborat. Només cal que llegiu la llarga tirallonga de persones i entitats que apareix al final. Pocs documentals com aquest han estat fruit d’una col·laboració tan ampla i transversal.

Les diverses experiències i testimonis es van entrelaçant amb l’aportació de Mercè Puig-Pey, coordinadora de Pastoral de Sant Joan de Déu, Carme Vila, professora a la Facultat de Salut Blanquerna-URL i infermera de l’Hospital del Mar durant la pandèmia; Sebastià

Aupí, capellà a l'Hospital Trueta de Girona i Santa Caterina de Salt, Mons. Joan Planellas, arquebisbe de Tarragona, Margarita Bofarull, religiosa del Sagrat Cor, metge i delegada de Fe i Cultura de l'Arquebisbat de Barcelona i Mn.Simó Gras, plebà de Montblanc.

L'equip d'Animaset estem molt contents d'haver pogut oferir aquest testimoni, ja que respon molt bé a l'«ànima» que inspira la nostra productora, impulsada pels Missioners Claretians i Catalunya Religió: posar la capacitat de bons professionals del món de la comunicació al servei de la vida i missió eclesial. Posar veu i rostre a tantes iniciatives, experiències que s'han de conèixer perquè fan bé, estimulen, ens ajuden a construir una església i una societat millors. Experiències que es desconeixen per la discreció i humilitat dels protagonistes i, a vegades, tot s'ha de dir, perquè sovint són silenciades per un cert sectarisme laïcista dels mitjans de comunicació.

Voldria destacar també la bona feina d'equip que hi al darrera. De fet, és la gràcia de constituir un projecte com Animaset: conjugar les diverses especialitats del món de la comunicació, que es complementen aportant cadascú la seva expertesa en les diverses tasques: direcció, guió, realització, producció, edició, música... A això cal afegir el bon coneixement i connexió que aquest documental evidencia del món tan ric i divers com el de l'Església de Catalunya. És un mèrit que cal agrair a la directora, Laura Mor, que amb paciència ha anat bastint el projecte, acompanyada pels Jordis, Llisterra i Roigé, l'Andrea Bossoms, la Glòria Barrete, la Montse Punsoda i en Paris Grau.

Cal remarcar també que ha estat un treball totalment fet des del voluntariat generós, que s'ha afegit al munt d'iniciatives de voluntariat que mostra el documental, en unes condicions molt complicades degut al confinament. En aquesta Església confinada-confiada, a més de tot el munt d'experiències i serveis que apareixen en el documental, n'hi ha hagut i continua havent-hi un que pot passar desapercbut i que cal destacar i agrair: que és precisament aquest servei de comunicació que ens està permetent durant aquest temps conèixer tota aquesta riquesa d'iniciatives i estar informats de les celebracions, recursos, reflexions que s'oferien a diversos nivells eclesials.

Si encara no heu vist el documental, us invito a veure'l, perquè realment ens fa sentir la joia i la responsabilitat de formar part d'una església viva i compromesa, de la qual els edificis i les celebracions són només la punta de l'iceberg.

Presents com el llevat **Seguretat**

MANUEL M. FUENTES I GASÓ

*prevere de l'arquebisbat de Tarragona
canonge, director de l'Arxiu Històric
Arxidiocesà de Tarragona*

Habitualment, quan parlem de seguretat acceptem de deixar en mans d'altres la nostra llibertat i la nostra integritat. En societats democràtiques, com la nostra, aquesta delegació ens esforcem a limitar-la, quan a l'abast i les condicions. Discutim i mirem de fixar eficaçment els límits que no s'han de traspasar. Normalment aquesta tasca recau en l'estat. Tanmateix, en algunes ocasions, com ara durant la present pandèmia, la reacció d'algunes persones no sempre és la mateixa. El confinament n'és la prova. Quan l'estat, mitjançant les autoritats sanitàries, ha volgut restringir la nostra mobilitat, amb la finalitat d'evitar el ràpid contagi del Covid-19, algunes persones s'han saltat la restricció apel·lant a la llibertat personal. Un dret, evidentment inalienable, però que en aquesta situació potser calia subordinar-lo a la prevenció de la pròpia salut i la dels altres. Saltar-se el confinament, per qualsevol tipus de motiu, era incórrer en un risc innecessari i menystenir els nostres deures cívics amb els altres.

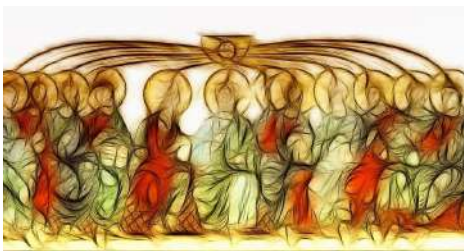
Ara hem entrat en la fase dos de la desescalada. Cada vegada sembla més evident i pròxim l'acabament de la pandèmia. Aquesta aparent acceleració dels esdeveniments ha fet que algunes persones hagin deixat de banda la prevenció. Sembla que hem entrat en un període on hem deixat el menú, prèviament fixat i taxat, per agafar la carta. Cadascú té dret a triar i remenar. Aquesta situació, d'un cert relaxament dels condicionants als quals ens havia acostumat el confinament, està essent substituïda per la recuperació del control de la nostra llibertat. Entesa, això sí, per algunes persones no sempre de manera responsable. El relaxament ens motiva excessivament fins al punt d'estar convençuts que estem segurs. Ara sí que tornem a controlar. No necessitem que ningú restringeixi o condicioni la nostra llibertat. Ens ho podem fer tot sols. Cadascú pot fixar els seus propis límits. I, endemés, tot recuperant la confiança en nosaltres mateixos, sabem que un virus que, tal com ens diuen va de baixa, ja no ens farà res. De manera pràcticament miraculosa, sembla que tots plegats, malgrat que el Covid-19 encara campa pels nostres carrers, ens hem tornat sobtadament immunes.

Un exemple curiós és l'ús de les mascaretes. Ara que el seu ús és obligatori, tret el cas concret de persones que es troben en determinades situacions, abunden les persones que no en porten. Moltes miren de raonar perquè no la porten. D'altres simplement diuen que els hi és una molèstia. I, encara algunes, afirmen que ja no és necessària perquè el virus va reculant cada vegada més. Tindran raó? El cert és, que durant el confinament comptades persones s'atrevien a desafiar les ordres o recomanacions sanitàries. Ara, en

canvi, quan sembla que ja li tenim el peu al coll, potser ens sentim més legitimats per a decidir fer el contrari del que ens diuen.

La nostra seguretat es fonamenta, no sempre en arguments professionals, científics i mèdics, sinó en el convenciment personal. Tampoc no ens hi ajuda massa la confusió que provoca l'allau d'informacions que circulen per les xarxes socials. Oi més, quan moltes d'aquestes informacions són intencionadament notícies falses, que provoquen en nosaltres, tan seguretat com inseguretat.

Diu el llibre de Job: «*La seva confiança s'esfondra, s'aguanta en una teranyina: s'hi arrepenja, però li falla; s'hi aferra, però no el sosté. L'arbre frondós plantat a la solana, cobreix el jardí amb el seu brancatge, les arrels s'entrellacen amb les roques i exploren els forats de les pedres.; però si l'arrenquen de la terra, ningú no podrà dir que l'hagi vist*», (Jb 8, 14-18). La nostra seguretat no es pot fonamentar en el propi convenciment de que som immunes. Ha de fonamentar-se, ara i sempre, en aquell o en allò, que realment és digne de la nostra confiança.

Anunciar l'Evangelí

Homilia de la solemnitat de Pentecosta

OCTAVI VILÀ

Abat del monestir de Santa Maria de Poblet

La por envaïa els deixebles, per als possibles perseguïdors que havien aconseguit matar al mestre a la creu, per això havien tancat les portes. La por feia que també els cors dels apòstols restessin tancats. El regne tal com ells l'esperaven havia acabat en un absolut fracàs i s'havien reclòs per por a córrer la mateixa sort que el mestre. També aquestes setmanes la por ens ha envaït, també aquestes setmanes ens hem tancat, ens hem confinat, per por a allò que desconeixem, que no dominem. Por a una mort que també ens ha acompanyat aquests darrers dies, mort moltes vegades en solitud com la de Crist a la creu. Però hi ha una força molt superior a la mort, una força que és vida i que cap creu ni cap pandèmia pot vèncer. És aquella que esdevé confort en el treball, conhort en les penes, temperi en la calor, rec en la sequera, endolciment en allò indòmit, calor en el fred, seny en l'esgarriament i guarició en la malaltia.

La presència i l'acció de l'Esperit és el missatge de la plenitud de la Pasqua. Aquell vent de Déu que batia les ales sobre les aigües, mentre la superfície de l'oceà era coberta de fosc, un vent que vencé el caos i crea les condicions per a la creació; aquell alè de vida que el Senyor Déu va infondre sobre un tros de fang, l'home que havia modelat i que el convertí en un ésser viu, imatge seva; aquest mateix vent ha esdevingut com una ventada violenta que omplí tota la casa on eren els apòstols i ha completat una nova creació.

La presència de l'Esperit canvia el rumb de la història; amb l'alè de l'Esperit s'inicià la creació, l'home adquirí la vida, Crist vencé la mort i amb els deixebles tots junts, reunits en un mateix lloc, naixia l'Església. L'Esperit és la força creadora de Déu que converteix aquell grup esporuguit en gent capaç d'anunciar per tot el món la bona nova de l'Evangeli. Per la força de l'Esperit la por ha esdevingut valentia, decisió; els deixebles se senten capaços de tot per Crist, fins i tot ara de donar la vida, aquella vida que intentaven defensar com fos tancant les portes.

Ens ho ha dit l'Apòstol Pau, ningú no pot confessar que Jesús és el Senyor si no és per un do de l'Esperit. Un Esperit que actua en la petita part de la creació que som cadascun de nosaltres, atorgant-nos dons diversos, confiant-nos serveis diversos, que cal que posem en bé de tots, en bé d'aquest cos que és l'Església i que té a Crist per cap. La pau, l'alegria omplí als apòstols quan reconegueren a Jesús, i aquest els confià el servei d'anar per tot arreu proclamant la bona nova de l'Evangeli i perdonant o retenint els pecats. La força per a fer-ho els vingué per l'Esperit.

Avui la litúrgia ens condueix de nou a aquella estança superior el vespre del dia de la Resurrecció; allí on els deixebles es van reunir, a porta tancada, probablement amb Maria, la mare, morts de por i és que el divendres sant era encara ben recent. Tot i que la notícia de que la tomba era buida els havia arribat i alguns l'havien vist, tot i que s'havia dit ja: «realment ha ressuscitat», la por encara els envaïa i els feia sentir insegurs. Cal la força de l'Esperit per vèncer-la i els apòstols en rebre-la, foren empesos a la missió redemptora i salvífica de Crist: «Tal com el Pare m'ha enviat, jo també us envio».

Nosaltres, l'Església, som enviats a proclamar la bona nova, som convidats a vèncer les pors particulars i col·lectives; a recuperar la confiança, a portar arreu un missatge d'esperança. Som convidats a obrir les portes dels nostres cors a la ventada de l'Esperit, a la pau del Senyor ressuscitat. L'home és aquesta criatura que venint de la pols, malgrat la seva petitesa és capaç de rebre l'alè de l'Esperit, la vida que ve de Déu i fa estada en nosaltres.

La por que ens ha envaït aquestes setmanes, el desànim que ens ha atordit; l'angoixa que ens ha paralytitzat; la podem transformar per la gràcia del Pare, pel sacrifici del Fill i per la força de l'Esperit en renovada força. Canviar la por en valentia perquè quan envia el Senyor el seu alè, reneix la creació i es renova la vida sobre la terra.

Al servei de l'altar

Celebrar i Pregar en família en temps de pandèmia

JOAN OBACH BAURIER

*Prevere de l'arquebisbat de Barcelona
delegat de pastoral sacramental*

Portem ja més de tres mesos en una situació inèdita al món sencer degut a la pandèmia provocada pel Covid-19. Totes les famílies s'han vist afectades notablement en tots els aspectes. Penso no obstant i principalment en les famílies cristianes de casa nostra i en com han viscut la fe aquelles que s'han vist impedides de participar físicament a l'eucaristia dominical.

Els mitjans de comunicació, que en temps de “normalitat” ajuden a tantes persones grans i malaltes a seguir la missa, han vist incrementades les seves audiències degut al confinament general. Les noves tecnologies han desvetllat també la creativitat de moltes diòcesis i parròquies per apropar l'eucaristia i la pregària a les llars cristianes. En alguns casos, bisbes i preveres, de manera personal, han “connectat on-line” les celebracions que han presidit, a través de *Youtube*, *Instagram*, *Facebook* o altres tipus de xarxes socials. La creativitat d'aquestes iniciatives pastorals sorgides gràcies a la tecnologia digital ha estat realment important i moltes persones se n'han beneficiat. Donem gràcies a Déu per tot això, perquè la tècnica, com ho hauria de ser sempre i no a l'inrevés, s'ha posat al servei de les persones.

Des de la Comissió Interdiocesana de Litúrgia de les diòcesis catalanes, presidida per Mons. Joan-Enric Vives, Arquebisbe d'Urgell, se'm va demanar d'oferir un altre suport més enllà de les xarxes socials. A partir del material preparat setmanalment per la Conferència Episcopal Italiana, vam elaborar uns subsidis de pregària en família per viure cristianament el Diumenge. Comptant amb la col·laboració de diverses persones hem anat fent les traduccions en català i castellà afegint-hi algunes pregàries pròpies, com per exemple en les festes de sant Jordi i de la Mare de Déu de Montserrat, i adaptant i afegint-hi altres oracions que hem considerat importants. I així vam anar fent des del tercer diumenge de Quaresma, emfatitzant els oficis del Tridu Pasqual de la Setmana Santa, fins al diumenge de Pentecosta. Els enviaments mitjançant el correu electrònic s'han fet des de les delegacions diocesanes de litúrgia dels bisbats amb seu a Catalunya i també a través de la xarxa *Whatsapp* per arribar al màxim de persones. També em costa que moltes persones grans, sovint allunyades del món digital, han pogut rebre impresos en paper aquests materials gràcies a l'ajut dels seus familiars, sobretot els fills i els néts, que els hi han acostat a les seves llars.

Moltes famílies, amb els pastors de les comunitats al davant, ens han manifestat el seu agraïment, perquè el que els hem enviat els ha ajudat a pregar personalment i comunitàriament. Aquest era el nostre objectiu principal i crec que l'hem assolit. El nostre material no ha volgut substituir les pràctiques tradicionals i sempre bones i lloables, com són el rès del Rosari, les novenes o altres devocions de la pietat popular, sinó que ha intentat complementar-les i àdhuc promoure-les.

El bon amic Mn. Joan Àguila, director del Secretariat interdiocesà de Catequesi de Catalunya i Balears (SIC), comentava en el primer dels seus vídeos “*parròquies on fire*”, que l'objectiu principal de tots els materials i recursos que s'envien, tinguin millor o pitjor qualitat, des del diversos mitjans, no pot ser altre que “ajudar a viure la presència de Déu en família i iniciar una relació amb Jesús” a través de la pregària en família. Seguir la missa pels diversos mitjans mencionats ha estat una cosa important, però la idea que nosaltres teníem anava més per aquest camí, diríem complementari, ja que hem considerat que la pregària en família girava al voltant de la celebració eucarística sense substituir-la directament, per poder viure-la amb major sentit. Meditar junts els textos bíblics dominicals i algunes oracions litúrgiques, i pregar amb ells per les necessitats pròpies i dels altres, experimentant l'essència de què significa viure i caminar com a Església domèstica ha de ser tant o més important que seguir la missa en directe de manera no presencial.

La comunió eclesial en aquests moments difícils s'ha vist reforçada per la col·laboració mútua entre fidels i pastors i, especialment dins dels membres de les mateixes famílies, que han passat més estona junts, conversant de debò, i comunicats no només digitalment ans sobretot humanament, des de la pregària i el diàleg de la fe que ens uneix en Jesucrist. Recullo, en aquest sentit i per acabar, les paraules del papa Francesc, que vaig trobar molt colpidores, per a la darrera Jornada Mundial de les Comunicacions Socials: “Enmig de la confusió de les veus i dels missatges que ens rodegem, necessitem una narració humana, que ens parli de nosaltres i de la bellesa que posseïm. Una narració que sàpiga mirar el món i els esdeveniments amb tendresa; que expliqui que formem part d'un teixit viu; que reveli l'entreteiximent dels fils amb els quals estem units els uns amb els altres”.

Amb aquest anhel del Sant Pare que compartim, continuem avançant en el nostre camí de vida cristiana, sabedors que el Senyor guia la seva santa Església amb la força de l'Esperit Sant. I que la propera “normalitat” de les nostres vides ens permeti augmentar el nostre desig de pregar i de celebrar junts el misteri de la fe cercant sempre de quedar-nos amb allò que és més essencial i que potser vam abandonar un xic arrossegats per les presses i el brogit de la vida quotidiana.

Reclinats sobre el pit del Senyor
Enguany, el meu paisatge

JOSEP BOFARULL VECIANA

*Prevere de l'arquebisbat de Tarragona
 rector de les parròquies de l'Aleixar,
 Maspujols i Vilaplana*

(escrit en el 51è aniversari de la meva ordenació presbiteral)

Aquests dies, tot el poble està perfumat: fa olor d'oli nou, del fruit de la olivera, signe de pau.

Carretera amunt, la filera corbada dels plàtans vermelleja. Aixecant la mirada, allà dalt, destaca el fortí, la Mussara, permanentment acolorit de verds, vermells i blancs. A la dreta, serpenteja la riera, quasi sempre seca, algunes vegades furiosa. A banda i banda, oliveres, avellaners, pins. En un tossal, des de la seva ermita, sant Blai beneeix els qui passem volant. Davallant, a l'horitzó apareix el mar blau lluent.

Les tres comunitats humanes i cristianes viuen enfilades per històries comuns i per parentius de sang i d'amor. Han construït les seves cases al redós del campanar i de l'església, en un territori compartit: això les fa ser parròquies. Tots els vilatans saben que aquest edifici, el més antic, és referència, llar i emblema. El consideren seu, encara que no ho diuen massa. Els seus avantpassats el varen construir amb l'esforç de la fe, senzilla i ferma, i del treball personal, generós i identitari. Molts d'ells traspassen la seva porta ampla, intermitentment. Alguns, massa pocs, cada setmana per a celebrar la Pasqua dominical. L'Eucaristia marca el diumenge com a dia festiu: el toc característic de les campanes ho evidencia. La trobada dominical de la comunitat sempre està convenientment preparada. Encara es nota la sortida de Missa.

Amb l'arrelament al poble de molts nou vinguts, la identitat s'ha diluït una mica, sembla. Amb l'entrada de generacions joves, la fe de sempre s'ha interioritzat i no té tanta expressió col·lectiva. Segur que aquesta fe, ensenyada i sòlida a la família en l'anterior generació, ara ajuda, en el cor, a afrontar nous reptes personals i socials, alguns d'ells més durs que els de la història passada. Les creences hi són, personals i íntimes, en manifestacions escadusseres i no vergonyants.

La catequesi dels infants es demanada per poques famílies, però el grupet es manté, cada any. Sento les veus dels infants batejats que reclamen el que els seus pares i padrins varen prometre: que serien educats en el camí cristià. Però no els veig a la catequesi. Caldrà estar atents a les noves indicacions per a un desvetllament i creixement de la fe, més adaptat i més familiar, en els petits i els joves.

El matí comença amb la quitxalla sorollosa que va a escola i els nois i nois que, amb motxilla pesant i conversa de companys, van a buscar l'autobús que els porta a l'institut.

Resisteixen alguns homes, que estimen la terra, cultiven durament conreus de desigual producció i amb gratificació econòmica a la baixa. Amb casa pròpia, alimentant-se dels fruits de la pròpia collita, amb vida austera i les pensions dels més grans, van reeixint.

La major part dels vilatans treballen fora, en altres feines. Per això surt una corrua de cotxes quan encara és fosc al matí i retorna acceleradament quan ja és fosc i negre.

Les persones impedides, que ho demanen, són visitades a casa, cada setmana, per enfortir-se amb l'Aliment de la Vida eterna i el reconeixement de la comunitat.

La Càritas està permanentment a l'aguait de velles i noves necessitats, que no sempre són materials, de persones i famílies, per tal d'acompanyar-les a la seva promoció, amb discreció, respecte i ajuda. Algunes necessitats queden amagades dins les cases: a totes, la porta tanca cap endins! Les variades realitats familiars no són blanques. Hi ha soledats sofertes amb enteresa i molta fortalesa. A totes les llars hi ha estimació, generositat, complicitat, fidelitat...malgrat cansaments, rutines i estretors.

Després de 50 anys de tresquera per rectories i residències, amb companyia de mossens o en solituds sublimades, per fi visc en família, una família normal i real, amb persones que m'esperen quan arribo tard, que seiem al mateix sofà, que mengem el que nosaltres hem preparat, que ens organitzem junts les hores del dia. És un refugi d'estimació, d'ajuda mútua, de sosteniment recíproc. Si fa o no fa, com les altres famílies de les cases del costat.

En els tres pobles d'aquesta petita vall, s'hi respira bé. De tant en tant bufa fort el mestral. S'hauria d'endur les males boires dels pensaments destructius i dels esgotaments de la vida.

Encara la gent se saluda pel carrer, tan si la cara és coneguda, com si és d'algú que hi està de pas; tan si el front arrugat o la mirada grisa denoten abstracció, com si de lluny estant el somriure expressa coneixença.

Els tres campanars vetusts senyalen els quarts i les hores del dia i de la nit. T'habitues a la seva música, la del pas del temps, la de la crida a la trobada dominical, la de la festa i la del dol. De lluny estant, cada campanar recull l'albada del sol, la plenitud del migdia i l'enrojolament de la posta. Cada campanar mira tots els seus veïns i veïnes, amb placidesa de segles. Se sorprèn dels qui estrenen la vida, els petits que li aixequen les mans i els ulls quan senten el toc cadenciós de les campanes. També observa els de tota la vida: van passant al seu recer, anant i tornant de la feina; els qui feinegen amb les tasques de casa i amb el servei rutinari i necessari; els qui encara no el valoren com signe d'identitat permanent i de presència fidel. El campanar, enfosquit amb el llarg pas del temps, es fixa amb singular consideració en els qui, fatigosos, se li asseuen a la vora, al pedrís de pedra gastada o al banc del "si no fos": les cames flauegen, el cap a vegades se'n va, intenten somriure, esperen el respecte i l'agraïment de tothom.

Aquest paisatge actual de la meua vida no és un decorat, sinó alguna cosa novella, ara incorporada a la meua persona, en aquesta etapa de la meua vida. Una etapa que va començar ara fa dos anys, quan el setembre de 2017 vaig començar a viure en un poble i a servir com a mossèn dues parròquies de poble, que ara són tres. Ara fa un any, la festa del

“temps daurat” dels meus 50 anys d’ordenació presbiteral ens va reunir en la lloança al Senyor de les nostres vides, en la comunió de sentit i de missió que compartim, en l’amistat del servei i de l’esperança. Enguany, en el dia del 50+1, ho renovaré en la pregària eucarística del captard del mateix dissabte del 1r diumenge d’Advent, dia per dia, hora per hora, en la qual us tindrè a tots molt en el cor perquè comptats entre els elegits a la dreta del Senyor posseïm en herència el Regne del cel. Ja que conscients dels moments que vivim estiguem segurs que avui tenim la salvació més a prop nostre que quan vam abraçar la fe.

Em vaig tornant només observador del que passa al país i a l’Església i poc actiu. Interessat i curiós com sempre, però al marge de les decisions que es van prenent. Vull continuar patint i preocupat pel que passa, encara que algunes derives se m’escapen. He de parar compte que una certa comoditat no em situï en l’evasió covarda i el desinterès falsament justificat.

Sé que en aquesta etapa funcionaré menys, faré menys coses, però intentaré, en tot moment i si és possible, ser més, créixer espiritualment, mantenir el cor pacificat i l’atenció propera i respectuosa a les persones, afrontar amb resiliència i dignitat les limitacions i xacres que puguin venir. De lluny i de prop, estic segur que tu hi seràs, com sempre, acompanyant-me amb la teva pregària, amb la teva amistat, afecte i complicitat de sempre.

Com algú, bellament, ha dit ara em pertoca plantar arbres pels qui vindran; evitar la desertificació dels espais pastorals que m’han confiat; cultivar tot el que es pugui, encara que sigui poc; evitar el salvatgement del territori de missió, l’acidificació del camp de Déu; impedir que els aiguats i les solejades destrueixin els marges i s’enduguin la bona terra que un dia, no llunyà, pugui tornar a ser feraç. Segurament que no ho veuré, però les llavors potents del Regne, ja sembrades, fructificaran en collita abundosa en aquesta terra nostra, beneïda pel Senyor Jesús i per santa Maria. *La meva ànima magnifica el Senyor, el meu esperit celebra Déu que em salva, perquè ha mirat la petitesa de la seva serventa.*

Rentar els peus

Si vols arribar ràpid ves sol, però si vols arribar lluny ves amb altres!

IVAN CID

*prevere del bisbat de Tortosa
delegat de Joventut*

Després d'haver-nos tatuat el missatge que ens deixa per a tots els joves (Déu t'estima, Crist et salva, Ell viu i l'Esperit dona vida), el Papa ens proposa observar alguns camins a recórrer durant l'estat de la joventut... dels anys o del cor!

Els joves es mouen entre els somnis i les decisions doncs una veritable pau interior (amb Déu) conviu amb la insatisfacció externa (vers la injustícia) Déu i els altres, això ens posa en joc, arriba el prendre determinacions a les que hem de deixar passar a Jesús a la barca de la nostra vida i confiar-li el timó, Ell només necessita que remem sense por a equivocar-nos i és que de l'error també se n'aprèn.

Una altra ruta amb els joves són les ganes de viure i tenir experiències, amb el jove deixem les teories i donem-li vida, testimonis, sensacions, experiències on pugui viure el present i descobrir que Déu ens vol feliços. Que pugui veure com a l'entregar-li tot a Ell i omplir d'amor cada moment dóna sentit a la vida.

L'amistat amb els altres és un altre camí de joventut que ensenya a obrir-nos, a comprendre i cuidar dels altres, obliga a sortir de les nostres comoditats i aïllament per així compartir i posar en joc la vida. Una amistat que madura amb el temps i és que Jesús vol ser el nostre amic; vol forjar una amistat indestructible que podem sostenir amb el diàleg amb Ell. No privem el jove del valor d'aquesta amistat.

L'etapa del creixement i la maduració també és un camí. Igual que es cuida el cos s'ha de procurar també el creixement espiritual: cuidar aquesta presència del Déu viu en nosaltres, gràcies a això cadascú és únic, la conversió i l'acollida del do que Déu ens fa s'ha de cuidar constantment.

Si vols arribar ràpid ves sol, però si vols arribar lluny ves amb altres. El sender de la fraternitat dona una mirada nova a la vivència de la fe. És infinitament millor viure la fe amb companyia, junts. La convivència ajuda a curar moltes ferides de la història personal pel camí del perdó i la reconciliació.

El camí del compromís és el que va construint també al jove; des de la vocació laïcal i professional concreta i vivint la caritat familiar, la caritat social i la caritat política es pot descobrir com lluitador pel bé comú servint als pobres i protagonitzant la revolució de la caritat i el servei.

Totes les rutes proposades ens porten a trobar en el jove la llavor a ser decidits i valents missioners per poder ser així testimonis de l'Evangelí sense límits ni fronteres, tenint ben present que no serà una tasca fàcil, posant-se enfront de la mal dita societat del benestar. Una mirada neta a les potencialitats dels joves i no caure en la pesada de...són joves! Confíem, lluitem i esperem també amb ells.

Un bisbe ens parla

Meditació des de l'experiència del Covid-19

+ FRANCESC PARDO ARTIGAS

bisbe de Girona

Benvolguts diocesans,

Us envio una salutació fraternal amb el desig que tots anem recuperant l'esperança de superar aquesta epidèmia, que ha trasbalsat les nostres vides.

En aquestes etapes de la desescalada desitjo compartir amb vosaltres algunes reflexions a partir del que hem viscut durant aquests mesos i pensant en els reptes que haurem d'afrontar a partir d'ara.

Segur que durant aquests llargs dies de confinament hem experimentat sentiments intensos i ens hem fet moltes preguntes. Senzillament, voldria oferir-vos la meua meditació amb la intenció que pugui fer-vos servei.

1. La pandèmia com a experiència del mal, del sofriment i de la fragilitat.

Hem descobert que, malgrat tota la tecnologia i la ciència, som més vulnerables i més mortals que mai. Un simple organisme de 50 milionèsimes parts d'un mil·límetre, totalment invisible, ha fet trontollar el món sencer i desitjar més que mai la vida, la salut, les relacions socials, «la normalitat». Les dades dels contagiats, dels malalts, dels difunts... ens han omplert de temor i ens han fet adonar de la nostra fragilitat.

S'han comptabilitzat milers de defuncions, i en molts casos sense la possibilitat que els malalts poguessin estar acompanyats pels familiars en els seus darrers moments. Professionals de la salut i persones cuidadores han mort atenent els afectats. Encara hi ha molts malalts ingressats, i alguns que han superat la malaltia sofreixen conseqüències en la seva salut. Coneixem el sofriment dels ancians, el seu temor al contagi i la prohibició de visites a les residències. Hem viscut l'experiència inèdita del confinament, la suspensió presencial de l'ensenyament a tots els nivells, l'anul·lació o restricció de la vida social, i la disminució dràstica de l'activitat productiva, que ha provocat la destrucció de llocs de treball i el tancament d'empreses. Constatem que moltes famílies no arriben a final de

mes i han de recórrer a cercar ajudes que no s'imaginaven que necessitarien. A més, cal pensar en el present i en el futur amb els problemes laborals, empresarials i de les administracions que caldrà afrontar.

Hem de reconèixer que el Covid-19 ha estat una experiència del mal i del sofriment. I sempre, durant aquestes experiències, sorgeixen preguntes: per què Déu ho permet? Com entendre que Déu ens estima en aquesta situació? Déu, bondadós i omnipotent, no podria haver creat un món sense mal? Com ens ajuda la nostra fe cristiana a viure aquesta pandèmia? Aquestes i altres preguntes ens han vingut, segur, al pensament.

La qüestió del mal ha interpel·lat sempre el pensament humà i la nostra fe cristiana, cercant respostes. En el Llibre de la Saviesa trobem una afirmació fonamental: «Déu no va fer la mort, ni troba cap gust a destruir els qui viuen. Déu ho ha creat tot perquè visqui» (Sv 1,13.14). Déu no és l'origen del mal ni l'autor del sofriment. Però la resposta definitiva al problema del mal la tenim sobretot en la vida, passió, mort i resurrecció de Jesucrist: «Déu ha enviat el seu Fill al món no per condemnar-lo, sinó per salvar-lo» (Jn 12,47). Jesús assumeix els nostres mals i dolors –fins i tot la mort– precisament per oferir-nos Vida. En la creu es carrega tot el mal del món per destruir-lo, malgrat que continuï present en la història humana a causa de la fragilitat de la naturalesa i de l'ús de la llibertat en les decisions que assumim.

Els sofriments d'aquest temps no poden ser també ocasió per descobrir la presència de Déu, que té cura de tots nosaltres enmig d'aquestes calamitats? Cal viure en la certesa que no hem estat creats per a la mort, ni som destinats al sofriment, sinó que Déu ens ha creat per a la vida, per a l'amor, per a la felicitat, i per això Jesús assumeix la nostra pròpia passió. Jesús ens repeteix: «Estic morint amb tu, estic sofrint amb tu». Recordo una frase de Paul Claudel: «Déu no ha vingut a suprimir el dolor, ni a explicar-lo, però sí que ha vingut a acompanyar-lo amb la seva presència. Per això no diguis mai: "El sofriment existeix? Doncs Déu, no!". Cal dir: Sí, el sofriment existeix i Déu l'ha sofert». Alerta! No hi ha res més pagà i anticristià que considerar l'epidèmia com un càstig de Déu.

2. La pandèmia com a experiència de la misericòrdia, de la bondat i del servei.

Estem envoltats i acompanyats per persones bones, entregades, solidàries, servicials, preocupades pel bé dels altres i per oferir l'ajuda que calgui a qui ho necessiti. El papa Francesc ha parlat sovint «dels sants de la casa del costat», perquè aquests sants han estat molt atents i actius. Són moltíssims els fets que mostren les actituds de misericòrdia, de bondat i de servei que s'han viscut aquests mesos i que encara es viuen. És important recordar-los, malgrat que sigui impossible fer-ne memòria de tots.

Metges, infermeres, personal auxiliar sanitari que s'ha entregat plenament a curar i servir els malalts a les llars, a les residències i als hospitals, i que alhora els ha acompanyat fins al darrer alè perquè no podien rebre cap visita... han servit i han estat fidels al seu deure malgrat el risc de contagi. Res és més cristià que posar en perill la pròpia vida per la guarició de l'altre. És el testimoniatge sanitari.

Els capellans, enmig del dolor, han acompanyat moltes famílies durant aquest temps, i han encoratjat el poble a confiar en el Senyor. Cal remarcar la presència i l'acció dels preveres als hospitals atenent els malalts, quan han estat cridats per oferir els sagraments de la malaltia; quan han acompanyat als cementiris els pocs familiars que podien anar a donar el comiat als seus difunts; quan han celebrat per internet portant fins a les cases la memòria de Jesucrist; quan han celebrat privadament; quan han pregat amb la litúrgia de l'Església; quan han trucat per telèfon als fidels de les parròquies i quan han sofert per no poder oferir la catequesi, celebrar les primeres comunions, les confirmacions i altres celebracions.

Cal també reconèixer i agrair la pregària de les comunitats de vida consagrada, de vida activa i contemplativa. No podem oblidar el treball dels voluntaris de Càritas i de tots els altres voluntaris que col·laboren per atendre les persones més vulnerables i necessitades d'ajuda. També cal esmentar els treballadors dels serveis més necessaris, com l'alimentació, les farmàcies, transportistes, els qui vetllen pel compliment de la normativa...

Certament, hem viscut de moltes maneres les obres de misericòrdia, i així s'ha mostrat la misericòrdia de Déu. Aquest dies han ressonat en el cor de molts aquestes paraules de Jesús: «El que heu fet a cadascun d'aquests germans meus més petits, m'ho heu fet a mi» (Mt 25, 40).

3. La pandèmia i l'experiència creient.

Durant setmanes no hem pogut celebrar comunitàriament i presencialment la nostra fe, a causa de les mesures sanitàries, precisament per vetllar per la vida i la salut de les persones i famílies.

Durant aquest temps, gràcies a les nombroses iniciatives dels mossens, molts heu pogut seguir les celebracions per internet o gràcies a la ràdio i a la televisió. D'una banda s'ha aconseguit «la participació espiritual» en les celebracions, però d'altra banda també hem pogut descobrir la necessitat de les celebracions en comunitat, presencials, i la participació plena en la comunió.

L'experiència del confinament ens ha d'estimular a agrair, valorar i desitjar la participació activa en les celebracions. Com algú ha manifestat: «Que el dejuni obligat de la Missa ens porti a tenir-ne més fam».

En relació amb els sagraments que no hem pogut celebrar – com els baptismes, confirmacions, primeres comunions...– cal que a cada parròquia, d'acord amb el rector i les famílies interessades, cerqueu quines dades –tenint en compte les fases de la desescalada i la possible participació dels fidels– seran les més adequades per fer-ho. Durant aquest temps hem acomiadat els difunts amb una breu pregària i amb la participació d'unes poques persones, a causa de la normativa. Ens queda el desig i la voluntat de donar-los el nostre comiat tal com es mereixen i hi tenen dret, oferint l'Eucaristia amb la participació dels familiars i amics. Les famílies que ho desitgeu poseu-vos d'acord amb el rector de la parròquia per decidir el dia i l'hora.

Els sofriments per les víctimes, els temors que hem experimentat i la constatació de la nostra fragilitat ens han d'ajudar a confiar en Déu i a viure amb més intensitat la vida cristiana. L'experiència viscuda ha de fer més desitjada la celebració de la nostra fe en comunitat. L'absència de comunitat ens ha de fer valorar i estimar la comunitat parroquial.

4. La pandèmia, una invitació a la humanització de la vida.

Durant el confinament hem constatat situacions de deshumanització: sofrir la malaltia en solitud als hospitals, no poder acompanyar en els seus últims moments de vida les persones estimades, no poder donar un comiat digne als difunts i viure el dol amb l'afecte i el consol de familiars i amics, l'impediment de visites a les residències d'ancians, l'aïllament d'un positiu o contagiats en el confinament familiar, la impossibilitat de celebrar els sagraments, la prohibició d'entrançables celebracions familiars i d'amistat... En l'aspecte cultural i docent, hem pogut constatar la problemàtica de les escoles, instituts i universitats sense poder exercir la seva activitat educativa presencial, amb les conseqüències que això té per als alumnes. I no oblidem la impossibilitat d'assistir a concerts, obres de teatre, cinema, actes i festes populars.

Durant el confinament, també hem enyorat la natura, el passeig, la tertúlia amb els amics, la possibilitat de donar-nos la mà, d'abraçar-nos o fer-nos un petó per saludar-nos. Coses tan senzilles com prendre un cafè en companyia... Tots aquests impediments ens han fet adonar de la necessitat d'aquesta «normalitat» quotidiana que potser s'havia convertit en una rutina poc valorada. Alhora, hem constatat que totes aquestes situacions «des-humanitzaven» la nostra vida.

Em preocupa sentir que «cal tornar a la normalitat», perquè... de quina normalitat parlem? De la mateixa que ens ha portat a viure com abans de la pandèmia? No podem tornar a una normalitat que en molts aspectes no tenia res de normal ni de cristià, que ens aïllava, exclouia persones, posava el benefici al centre de tot, ens donava falses seguretats i maltractava la nostra terra.

L'experiència ens assenjala actituds que cal prioritzar si volem «humanitzar» la vida personal i social.

- Aconseguir una **convivència** fonamentada en el respecte a les persones, en la preocupació pel bé comú, en el compliment de les normes cíviques d'higiene, de circulació, de veïnatge.

- La pandèmia ens ha ensenyat que som tots els que hi hem hagut de fer front, no només uns pocs. L'actitud irresponsable d'alguns posava en perill tots els altres. Cadascú havia de vetllar per ell i pels altres per no estendre el contagi. La lliçó és la necessitat de la **solidaritat** si volem humanitzar la vida social. Caldria aconseguir que per mitjà de les institucions i amb la col·laboració de tots s'aconseguissin «uns vasos comunicants» que anivellessin els recursos per portar una vida digna.

- Apostar per la **cultura de la vida**. Hem valorat la vida com mai, durant aquests mesos. Per això ens cal fer una aposta per valorar i guardar la vida des de la concepció fins a la mort natural amb una atenció especial al col·lectiu dels ancians, els més oblidats.

- Enfortir la **vida familiar**. Potser moltes famílies no havien estat mai tant de temps juntes, i s'han sorprès de la bona convivència, malgrat passar moltes hores sota el mateix sostre. També segur que hem fet moltes trucades a familiars i amics interessant-nos per la seva salut. Ens cal assegurar més ocasions per a la vida familiar.
- Cal canviar: això és, convertir-se del jo, jo, jo... als nosaltres, nosaltres, nosaltres. Cal passar de l'**individualisme ferotge a la dimensió comunitària** de l'existència.
- **Hem redescobert que tenim veïns i veïnes** amb qui potser abans ni ens saludàvem, i ara pels balcons i finestres hi hem parlat, ens hem saludat i ens hem conegut, interessant-nos més els uns pels altres.
- El tancament de les escoles ens ha de fer **valorar el treball dels mestres i educadors**.
- Procurem, amb el capteniment de cada dia, que la **terra, com a casa de tots, es mantingui neta, sense contaminació ni malbaratament dels recursos**.

5. La pandèmia i la necessitat de la caritat.

La pandèmia portarà greus conseqüències econòmiques que es manifestaran sobretot en la pèrdua de molts llocs de treball. Locals comercials es plantegen tancar el negoci, petites empreses han d'assumir pèrdues difícils de superar, treballadors per compte propi veuen molt incert el seu futur... i podríem continuar en aquest sentit. Es constata la necessitat d'ajudes institucionals per a les empreses en perill de fallida. Serà necessari des dels governs i les institucions econòmiques, empresarials i sindicals instaurar mesures per a una veritable economia de comunitat, en què la persona humana sigui el centre de l'activitat econòmica i laboral.

Caldrà exigir a les persones que es dediquen a la política que prenguin decisions amb honestedat i posant el bé comú per damunt del propi prestigi i interès, pensant més en els qui voten que en els vots.

Cal preveure que milers de persones i moltes famílies necessitaran ajuda i solidaritat. La greu situació d'atur que es preveu, l'atenció sempre necessària als immigrants i als més vulnerables, ens exigeix com a cristians una actitud de veritable «caritat» envers les persones i famílies afectades. Certament que la caritat exigeix solidaritat per compartir, però va més enllà per indicar com cal organitzar aquesta ajuda i com atendre els qui en tenen necessitat.

Canalitzem la caritat cristiana sobretot des de Càritas i també des d'altres organitzacions que treballen per donar respostes a les múltiples necessitats de les persones. Hem d'estar disposats a fer un esforç per compartir els nostres béns, diners, temps i qualitats amb aquestes institucions. També, moguts per aquesta caritat, ens caldrà demanar a les administracions que exerceixin la seva responsabilitat per aconseguir una veritable justícia social.

Una reflexió sincera ens pot ajudar a ser generosos. Només cal pensar: «Jo, sense feina, a l'atur, amb la necessitat de fer front a les despeses habituals... què he de fer? On he d'anar?».

Que ressoni en cada cor la gran pregunta de Déu, tan vàlida en començar com en acabar la història humana: «**Què n'has fet, del teu germà?**».

Acabo amb la felicitació a tots els ciutadans –cadascun des de les seves circumstàncies i responsabilitats– que heu actuat amb esperit cívic i solidari; i a tots els cristians que heu viscut aquest temps amb fe, esperança, caritat i pregant per tothom.

A Girona, diumenge 31 de maig del 2020, festa de Pentecosta.

Hem vist, hem llegit

Carta al patronat de *Mans a les Mans*

JOSEP HORTET GAUSACHS

*prevere de l'arquebisbat de Barcelona
president del patronat Mans a les Mans*

Josep Hortet, en aquests dies tan inesperats i estranys, com a president i en nom del Patronat de Mans a les Mans, vull comunicar-vos la nostra gran estima per les vostres persones i per la vostra bona tasca en el temps normal del curs i en aquesta hora complicada. Moltes gràcies i endavant! I que siguem creatius i esperançats. La Neus, la Marta i l'Abraham ja ens van posant al dia.

Vull aprofitat també aquest moment per a refermar el sentit i el per què de la nostra entitat. Hi ha unes frases a l'ideari de Mans a les Mans que sonen així: *Ens comprometem amb cada persona a la recerca de raons que donin ple sentit a la seva existència i des dels valors de l'evangeli de Jesús, proposem una visió esperançadora sobre el món, la natura, l'ésser humà. Cerquem acompanyar les persones des de i per a la seva felicitat. Potenciem l'actitud positiva, el riure, el bon humor, com una forma de transformar-nos i de transformar allò que ens envolta... Ajudem al coneixement i valoració de les creences religioses i humanistes.*

Aquests dies he repassat un llibret de 75 pàgines de la professora de filosofia Marina Garcés que es diu: *Nova il·lustració radical*, escrit el 2017 i que ha arribat a la cinquena edició de l'editorial Magrana. El seu pensament ens pot ajudar a renovar i a continuar amb empena el nostre compromís de treball comunitari de *Mans a les Mans*, quan sortim aviat del confinament, davant dels reptes socials, familiars i personals que ens trobarem.

Diu el llibret: Avui l'acció col·lectiva ja no s'entén des de l'experimentació (vers el futur) sinó des de l'emergència, com operació de salvació, de rescat. Salvar la vida, encara que aquesta no tingui cap altre horitzó de sentit que afirmar-se a si mateixa. La política com

acció només pal·liativa davant dels problemes, es posa per davant de la política com a projecte col·lectiu basat en el canvi social.

Enfront dels sabers establerts d'aquesta manera i les seves autoritats, no siguem crèduls, hem de confiar que, pensant, podem fer-nos millors i que només mereix ser pensat allò que hi contribueix. La credulitat acrítica en canvi és la base de la dominació, perquè implica una delegació de la intel·ligència i de la convicció. El combat contra la credulitat no és l'atac a qualsevol creença. La il·lustració no és el combat de la ciència contra la religió o de la raó contra la fe. Les creences són necessàries per a la vida.

Que està passant?, què estem fent? Què podem fer ara i aquí per afirmar la dignitat i la llibertat? Encara que, segons el pensament crític, les formes històriques del l'humanisme d'Europa han estat sovint contaminades d'imperialisme, però cal reivindicar un llegat positiu vàlid de l'humanisme per a la nostra actualitat. Fem nostra l'actitud humanista de vinculació amb el fons comú de l'experiència humana: la mort, l'amor, el compromís social, la por, el sentit de la dignitat, de la justícia, de la cura mútua. Optem per un sentit de família humana universal, però que no és una idea que cau de dalt, sinó que es construeix per relacions de receptivitat, d'acolliment, un universal recíproc que s'aprèn a viure en l'arrelament a la pròpia comunitat.

Us invito a rellegir des d'aquesta perspectiva les frases de l'ideari de *Mans a les Mans* que sota el títol de l'humanisme cristià, us he recordat al principi d'aquesta carta.

Finalment l'autora es pregunta com en aquesta situació actual, sense horitzons de futur, és a dir d'experimentació i millora social real, què poden aportar el llegat i les eines culturals de les tradicions humanístiques.

Creu que més que promeses i horitzons utòpics necessitem elaborar relacions significatives entre allò viscut i allò "vivable" (és a dir com fer digne de viure's el que vivim, tot transformant-lo a nivell personal i col·lectiu). Afirmo que les activitats humanístiques, entre les quals ens podem comptar *Mans a les Mans*, són el lloc des d'on reapropiar-nos del temps "vivable" i de les seves condicions compartides, recíproques i igualitàries respecte de la singularitat de cada forma de vida i inseparablement també respecte de l'escala planetària. Per això cal aprendre a treballar en una aliança de sabers que conjuga la crítica i la confiança.

Acaba dient en una frase molt bonica i de molt contingut: "Imagino la nova il·lustració radical com una tasca de teixidores insubmises, incrèdules i confiades alhora. "No us creiem" som capaces de dir, mentre des de molts llocs refem els fils del temps i del món amb eines afinades i inesgotables".

Em sembla que aquesta *Nova il·lustració radical* de Marina Garcés, també a nosaltres ens pot ajudar a continuar teixint per refer els fils del temps i del món amb eines afinades i inesgotables.

Afegeixo un fort **Amén**, com diem a la parròquia. Desitjo poder tornar a fruit del panorama del pati, ara tan callat. He recollit deu pilotes i he collit faves i cebes, bledes en petita quantitat, eh? i he menjat alguna maduixa. A la meua salut i també a la vostra. Una abraçada molt real, encara que sigui virtual.

Quan marxen els amics

JESÚS RENAU

jesuïta

Quan marxen els amics, quan marxen les persones que estimes... i saps que han acabat el seu camí, per moltes consideracions i abraçades, quina buidor, quin pal, quin trencament.

Ens fem els forts, donem explicacions, escoltem moltes coses, i també sabem que al cap de poc temps tot tornarà a ser més o menys el mateix... menys per al teu cor, evidentment.

Hi ha qui potser et dirà: quina sort has tingut de conèixer una persona que t'ha estimat tant, que ha estat tan important per a tu, tan intel·ligent... tant, tant. Gràcies, de debò, gràcies, però el voldria ara al meu costat i no hi és.

Potser de vegades penses que la vida passa, que tens els dies comptats, o els mesos o els anys. I què en treus de pensar això, mirar-te el melic? Si ell o ella ja no hi és. Fins aquesta consideració de la universal temporalitat, per filosòfica que sigui, té quelcom d'egoista. Quan l'amic ha marxat voldria tenir-lo al meu costat! Voldries.

És veritat que la seva vida ha deixat petjada. Hi ha qui el porta en la seva intenció, el seu record, els seus millors sentiments. Penses que ha sigut una vida plena, ha millorat una mica el món, ha estimat...Tot el que vulguis, i segurament és cert; però d'aquí a un temps, de tot plegat, què en queda?

Una cosa queda.

Crec fermament que Déu l'estima; molt més que jo i que tu. Queda l'amor de Déu, i en ell humilment el nostre en comunió. I, per dir-ho d'una manera planera i poc encertada, l'abraçada de Déu mai no es desfà.

Ah!! Què penses? Potser que és un consol? I tant que ho és!! El consol radical, ja que en Ell ens trobem ara en la fe, i potser certa experiència, i quan sigui, en FAMÍLIA.